יישובי המצרים והאמנה השנייה לצדק

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

יישובי המצרים של 1826

בשנת 1826 איחדה חברת הודו המזרחית הבריטית את שלוש נחלותיה במצר – פנאנג, מלקה וסינגפור – ליחידה מנהלית אחת: יישובי המצרים (Straits Settlements).[1] מושב הממשל היה בתחילה בג'ורג'טאון שבפנאנג, הוותיק שביישובים. בשנת 1832 הוא הועבר לסינגפור, שעקפה בינתיים את פנאנג במסחר ובאוכלוסייה.[2] המעבר אישר את מעמדה של סינגפור כמרכז השלטון והמסחר הבריטי באזור.

תחת שלטון החברה היו יישובי המצרים חלק מנשיאות בנגל ונשלטו מכלכותה. הם שימשו גם מושבת עונשין לאסירים מהודו, שסיפקו חלק ניכר מכוח העבודה לעבודות ציבוריות, ובהן כבישים ומבני ציבור בסינגפור.[3] הכפיפות לכלכותה, שבה נחשבו יישובי המצרים לעניין שולי, עוררה מורת רוח בקרב סוחרי סינגפור. הם פעלו למען שלטון ישיר מלונדון. ב־1 באפריל 1867 הועברו יישובי המצרים למשרד המושבות והפכו למושבת כתר, שינוי הנבחן בחלק B.[4]

האמנה הראשונה של פנאנג ושאלת הדין

שאלת הדין החל ביישובי המצרים עלתה לראשונה בפנאנג. האמנה הראשונה לצדק (First Charter of Justice), שהוענקה בשנת 1807, הקימה בית משפט לפנאנג, שנודעה אז בשם אי הנסיך מוויילס (Prince of Wales Island).[5] לסינגפור לא היה מכשיר דומה בעת ייסודה.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

בשנותיה הראשונות הופעל המשפט בידי התושב הבריטי (Resident), ומשנת 1823 סייעו לו שופטי שלום שנבחרו מקהילת הסוחרים. הדבר נעשה מכוח תקנות שבסיסן המשפטי היה מפוקפק. עבירות חמורות היו בעיה מיוחדת, שכן לתושב לא הייתה סמכות ברורה לדון בהן.

הסוחרים חשו בהיעדרו של בית משפט סדיר, שכן נזקקו לפורום לאכיפת חוזיהם ולגביית חובותיהם. נמל צומח עם אלפי תושבים ויחסי אשראי נרחבים לא יכול היה להסתמך לאורך זמן על משפטו הבלתי פורמלי של תושב בריטי. הפתרון הגיע עם הרחבת סמכותו של בית המשפט של פנאנג לכל יישובי המצרים.

האמנה השנייה מ־27 בנובמבר 1826

האמנה השנייה לצדק (Second Charter of Justice) הוצאה בידי הכתר ב־27 בנובמבר 1826 והקימה את בית המשפט של אי הנסיך מוויילס, סינגפור ומלקה (Court of Judicature of Prince of Wales Island, Singapore and Malacca).[6] בית המשפט הורכב מהמושל או הנשיא ומהיועץ התושב (Resident Councillor) של התחנה שבה ישב בית המשפט, כשניים מן השופטים, ומשופט מקצועי, ה־Recorder.[7] השילוב בין נושאי משרה ביצועיים לבין שופט מקצועי שיקף את הנוהג הקולוניאלי של התקופה. הוא גם היה מקור לחיכוכים, שכן ה־Recorder מצא את עצמו לא אחת במחלוקת עם עמיתיו שאינם משפטנים.

ניתן לקרוא את האמנה כתבנית הבנויה על ארבעה רכיבים: הקמת בית המשפט והרכבו, סמכות השיפוט שלו, הדין החל והסדרת מקצוע עריכת הדין.[8] בית המשפט קיבל סמכות שיפוט שעוצבה לפי זו של בתי המשפט העליונים באנגליה, וכללה עניינים אזרחיים, פליליים וכנסייתיים. בשנת 1837 נוספה סמכות שיפוט ימית (admiralty).[9] בשנת 2026 ציין בית המשפט העליון של סינגפור (Supreme Court of Singapore) מאתיים שנה לאמנה כרגע המכונן של מערכת המשפט במדינה.[10]

ה־Recorder והשנים הראשונות של בית המשפט

ה־Recorder הראשון היה סר ג'ון תומס קלרידג' (Sir John Thomas Claridge), ששמו נקוב באמנה.[11] כהונתו התאפיינה בסכסוך עם המושל, רוברט פולרטון (Robert Fullerton), בשאלת הסידורים לסבבי השיפוט של בית המשפט. החברה הסכימה לשלם לו משכורת של 4,000 לישי"ט בשנה בתוספת הוצאות הסבבים, אך לא הבהירה זאת לממשל המקומי, שסירב לממן את נסיעותיו. משום כך סירב קלרידג' בינואר 1828 לצאת לסבב שיפוט בסינגפור ובמלקה.[12] בית המשפט ישב לראשונה בסינגפור בשנת 1828.[13]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הוויכוח על ההוצאות עשוי להיראות זניח, אך הוא ממחיש נושא חוזר במשפט הקולוניאלי: בית משפט יעיל רק במידת המשאבים והעצמאות שניתנים לו. קלרידג' הוחזר לאחר מכן. היחסים בין הרשות המבצעת לרשות השופטת נותרו שנויים במחלוקת ביישובי המצרים במשך עשרות שנים. מערכת המשפט המודרנית של סינגפור, הנהנית ממוניטין בינלאומי גבוה, עומדת בסופה של התפתחות ארוכה שראשיתה צנועה.

עורכי הדין והסדרת המקצוע

הרכיב הרביעי בתבנית האמנה נגע למקצוע עריכת הדין. האמנה הסמיכה את בית המשפט לקבל advocates ו־attorneys לטעון בפניו ולהסדיר את התנהלותם.[14] בעשורים הראשונים היה מספר המשפטנים המוסמכים ביישובי המצרים קטן כל כך, שבעלי דין רבים הופיעו בעצמם או הסתמכו על מורשים בעלי הכשרה פורמלית מועטה. צמיחת קהילת הסוחרים יצרה ביקוש לעורכי דין מקצועיים שיוכלו לנסח חוזים, לנהל התדיינויות ולייעץ בדיני חברות, ספנות וביטוח, שהלכו והסתבכו.

לשכת עורכי הדין של סינגפור התפתחה כמקצוע מאוחד, שבו אותם עורכי דין פועלים הן כטוענים בבית המשפט (advocates) והן כיועצים ללקוחות (solicitors). מאפיין זה נשמר עד היום בתואר "advocate and solicitor of the Supreme Court of Singapore". המקצוע המאוחד התאים לתחום שיפוט מסחרי קטן, שבו אותם משרדים שירתו את צורכי הסוחרים בתוך בית המשפט ומחוצה לו. משרדי עורכי הדין שצמחו מראשית זו, ומשרדי עורכי הדין הזרים שהתבססו מאוחר יותר בסינגפור, נבחנים בחלק J.

האמנות המאוחרות ובית המשפט העליון

האמנה השלישית לצדק (Third Charter of Justice), שהוענקה ב־12 באוגוסט 1855, ארגנה מחדש את בית המשפט בשתי מחלקות, בתגובה להיקף הפעילות הגובר בסינגפור.[15] לאחר ההעברה למשרד המושבות ביטלה פקודת בית המשפט העליון (Supreme Court Ordinance) משנת 1868 את בית המשפט הקודם והחליפה אותו בבית המשפט העליון של יישובי המצרים, שבראשו עמד נשיא (Chief Justice). פקודת בתי המשפט (Courts Ordinance) משנת 1873 העניקה לבית המשפט העליון סמכות לשבת כבית משפט לערעורים.[16] כך הוחלפו האמנות בחקיקה קולוניאלית מבלי שבוטלו במפורש.[17]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

לאחר העצמאות הקים מחדש חוק בית המשפט העליון (Supreme Court of Judicature Act 1969) את בית המשפט העליון של סינגפור, הכולל את בית המשפט הגבוה (High Court), את בית המשפט לערעורים (Court of Appeal) ואת בית המשפט לערעורים פליליים (Court of Criminal Appeal).[18] הערעורים לוועדה השיפוטית של המועצה הפרטית (Judicial Committee of the Privy Council) בלונדון בוטלו בשנת 1994, ומאז בית המשפט לערעורים הוא הערכאה העליונה של סינגפור.[19] בית המשפט המסחרי הבינלאומי של סינגפור (Singapore International Commercial Court, SICC), שהוקם בשנת 2015 כמחלקה של בית המשפט הגבוה, נבחן בחלק F.

הערות

1. Originally established“ :(2026 נצפה בספטמבר) ”Wikipedia, “Straits Settlements in 1826 as part of the territories controlled by the British East India Company”. ↩

2. Their capital was“ :(2026 נצפה בספטמבר) ”Wikipedia, “Straits Settlements moved from George Town, the capital of Penang, to Singapore in 1832”. ↩

3. a כ־“Wikipedia, “Straits Settlements (נצפה בספטמבר 2026): המושבה פעלה כ־“Division within Bengal Presidency”, והיישובים שימשו מתקני עונשין. ↩

4. On 1 April 1867, the“ :(2026 נצפה בספטמבר) ”Wikipedia, “Straits Settlements Straits Settlements were transferred to the British Colonial Office and became a Crown colony”. ↩

5. Kevin Y.L. Tan, “The Second Charter: The Making & Unmaking of a Template for Justice”, *Singapore Law Gazette*, 15 באפריל 2026: האמנה הראשונה לצדק הוצאה לפנאנג בשנת 1807. ↩

6. Supreme Court of Singapore, “Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law”, judiciary.gov.sg (נצפה בספטמבר 2026): האמנה השנייה לצדק, שהוצאה ב־27 בנובמבר 1826, established the Court of Judicature of Penang, Singapore and Malacca”. ↩

7. Kevin Y.L. Tan, “The Second Charter ”,*Singapore Law Gazette*, 15 באפריל 2026, בציטוט מן האמנה: בית המשפט הורכב מ־“the Governor or President and the

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Resident Counsellor … of the Station where the Court shall be held, as two of the Judges … and … the Recorder." ↩

8. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter," *Singapore Law Gazette*, 15 באפריל 2026, על "four pillars" של תבנית האמנה: הקמת בית המשפט והרכבו, היקף סמכות השיפוט, הדין החל והסדרת מקצוע עריכת הדין. ↩

9. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter," *Singapore Law Gazette*, 15 באפריל 2026: סמכות שיפוט ימית הוענקה לבית המשפט בשנת 1837. ↩

10. Supreme Court of Singapore, "Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law", judiciary.gov.sg (נצפה בספטמבר 2026). ↩

11. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter of Justice and the First Recorder (Part 1)," *Singapore Law Gazette*, מרץ 2023: ה־Recorder הראשון היה סר ג'ון תומס קלרידג' (Sir John Thomas Claridge, 1792–1868), ששמו נקוב באמנה. ↩

12. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter of Justice and the First Recorder (Part 1)," *Singapore Law Gazette*, מרץ 2023, על הסכסוך עם המושל פולרטון, המשכורת של 4,000 ליש"ט בתוספת הוצאות הסבבים וסירובו של קלרידג' לצאת לסבב שיפוט בינואר 1828. ↩

13. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter," *Singapore Law Gazette*, 15 באפריל 2026: ה־Court of Judicature ישב לראשונה בסינגפור בשנת 1828. ↩

14. על סמכותו של ה־Court of Judicature לקבל advocates ו־attorneys ולהסדיר את פעילותם מכוח האמנה השנייה, ראו Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter," *Singapore Law Gazette*, 15 באפריל 2026, ואת תולדות לשכת עורכי הדין של סינגפור אצל Kevin Y.L. Tan (ed.), *The Singapore Legal System*, מהדורה שנייה, Singapore, Singapore University Press, 1999. ↩

15. Supreme Court of Singapore, "Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law", judiciary.gov.sg (נצפה בספטמבר 2026): האמנה השלישית לצדק הוענקה ב־12 באוגוסט 1855 וארגנה מחדש את ה־Court of Judicature בשתי מחלקות. ↩

16. Supreme Court of Singapore, "Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law", judiciary.gov.sg (נצפה בספטמבר 2026), על Judicial Duties Act 1867, Supreme Court Ordinance 1868 ו־Courts Ordinance 1873. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

17. Kevin Y.L. Tan, "The Second Charter of Justice: תוקפה של האמנה השנייה פקע "not through explicit repeal but through gradual supersession by new colonial legislation, particularly the 1868 Supreme Court Ordinance"." *Singapore Law Gazette*, 15 באפריל 2026: ↩

18. Supreme Court of Singapore, "Celebrating 200 years of upholding the Rule of Law", judiciary.gov.sg (נצפה בספטמבר 2026): Supreme Court of Judicature Act 1969 "re-established the Supreme Court of Singapore, comprising the High Court, the Court of Appeal and the Court of Criminal Appeal." ↩

19. הערעורים למועצה הפרטית בוטלו בחוק Judicial Committee (Repeal) Act 1994, בתוקף מ־8 באפריל 1994. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com